NĂM THỨ MƯỜI. — SỐ THỨ 1701 — MỖI SỐ 0 $ 02 — NGÀY THỨ BẢY 18 NOVEMBRE 1922

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

Một năm.	6 $ 00	6.$ 90	5.$ 30	6.$ 30	6 $ 60	9 $ 00	»
Các làng và các công-sở	»	8. 00	8. 00	8. 00	9. 00	»	»
Sáu tháng.	3. 00	3. 50	3. 20	3. 20	3. 30	4. 50	
Ba tháng.	1. 50	1. 75	1. 60	1. 60	1. 65	2. 25	
Một tháng.	0. 50	0. 60	0. 55	0. 55	0. 60	0. 75	

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-65, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. B. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 0 $ 1 ligne de 0 m. 04 de hauteur, sur 0 m. 065 de large
Une seule insertion. . . . . 0 $ 30
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 12
Réclame dans la 1re page. . . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. . . . . 1 $ 50 le cm.
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái vấn-đề hưng-nghiệp ở nước ta

(*Tiếp theo*)

Kinh-doanh thương-nghiệp cốt nhất là phải có tín-dụng, và chẳng muốn khởi biện một qui-mô lớn, thì tư bản cần phải có nhiều người dóm họp lại mới nên, cái đó có quan-hệ đến tài mất của công chúng, lại càng không thể khinh-thường. Nếu bằng tín dụng trục lạc đi mà đến nỗi thất bại thì không những hãm cái thân mình vào nơi phá sản, lại làm hại lây cho người sau muốn góp tư bản thực là khó khăn. Bấy lâu các hội doanh-nghiệp của ta cũng có nhiều hội có cái cơ vững vàng, chứ không phải rằng không ; nhưng những kẻ khinh suất làm liều, nóng muốn ăn ngay, tổ-chức không được hoàn toàn, tín dụng không được rõ rệt, hoặc mượn tài lực của đoàn thể để mưu cầu tư lợi của cá-nhân, trang hoàng giả dối, trước nghĩa sau tham, hạng người ấy cũng không phải là ít. Điều đó thực là một sự trở ngại cho tiến đồ *hưng-nghiệp trong lúc mới* mang này. Ta thử nghĩ như mấy năm vừa qua đây, sự hợp cổ doanh nghiệp người mình cũng có lòng nào nức nồng nàn, mà nay ai nấy đều phải trông trước nghĩ sau, có ý ngờ vực, cũng là vì chịu cái ảnh hưởng của những kẻ làm trước không được chính đáng, không rõ tín dụng đó chứ chi. Vì đó nên mẫu-tải trong nước, cứ tất kỳ năm yên, kẻ có không dùng mà kẻ muốn dùng thì không có, nguồn lợi trong nước thôi cứ đành để cho người bác-trước mà mình cùng nhau dương mắt ngồi nhìn. Cho nên cái điều tín dụng thực là một điều khẩn-thiết trong sự hưng-nghiệp ngày nay. Phàm muốn mở nên cái qui-mô lớn thì phải sẵn có lòng thực thà, theo đường ngay thẳng mà làm, tinh hình thế nào phải giải bày cho các cổ-đông biết, không nên bưng bịt giấu diếm điều gì, như vậy thì người ta mới chắc rõ lợi hại là thế nào, mà sự tin cậy lại được thêm bền chặt, góp một lại muôn góp mười, góp trăm góp nghìn, ai ai cũng vậy, thì sự doanh nghiệp lại chẳng mỗi ngày mỗi phát đạt và vững vàng thêm lên dư ?

Cái tinh - thần của nghề thương-mại cốt-yếu là ở sự kinh-tế, thu vào chi ra, lựa chiều tìm mối, cái cơ sở-dĩ thu được lời lãi lớn đều trước bởi thu nhặt từng đồng từng chữ mà nên. Những thương-điếm to tát của người phương Tây, cách kiến-trúc tráng lệ đến thế nào, tiền tư bản phong dụ đến bao nhiêu, người làm công không biết bao nhiêu mà kể, hằng ngày chi dụng có đến hàng nghìn hàng muôn. Nhưng cái nội dụng bao giờ cũng vẫn giữ gìn cái chủ-nghĩa kinh-tế rất cẩn thận ; phàm phí bao nhiêu nhân lực tất có được cái thành hiệu bấy nhiêu, bao bao nhiêu kim tiền, tất thu được cái phần lợi bấy nhiêu; và cái thành hiệu và phần lợi ấy cũng có thể bù được cái sự lầm lỗ đôi khi xảy ra mà lại có thừa. Nghiệp buôn về lối cũ của ta xưa, cũng đều chuộng sự thực tế mà không ưa lối phô trương ; nhưng từ ngày tập nhiễm Âu-phong đến nay, choáng về những cái qui mô hoành đại của các người ngoài, hết sức bắt chước cho kỳ được ; vì nghĩ cầu lợi lớn không nên tiếc phí nhỏ, muốn nên việc lớn phải cần có mạo hiểm, thế cho nên một hội buôn nào thành lập, không tính tư-bản thiếu hay thừa, lợi ích được hay hỏng, nhất thiết mọi sự bỏ trí, đều ràng-rênh ra một cách đường hoàng, rồi ra có hội thiết lập chưa xong mà vốn liếng đã hao hụt đến quá nửa. Thậm chí có kẻ định hư-trương cái thanh-thế, để lòe công chúng, rủ người vào trong để gạt lường lấy thêm lưng vốn. Không kể cách hành-vi dối dá ấy tất có ngày bại-lộ ; nhưng nếu muốn một mà có thể giữ gìn lại nhai được mãi, mà lúc ban đầu đã hao hụt thế thì cũng để cái lụy vô cùng cho kẻ theo sau, có muốn phát triển cũng khó cho được. Tài lực của mình đã không kịp các người phương Tây, mà tài kinh tế cũng lại kém nốt, còn mong phát đạt được sao. Vậy nên ta phải chú trọng về học kinh-tế, sức người sức của ta phải lấy cách tiết kiệm mà duy trì mới nên.

Ngoài những điều ta kể trên đó, còn nhiều điều đáng nên chú trọng nữa, nói ra thêm nỗi bộn bề, ta chỉ ngày mong cái trình-độ trí-thức của người mình mỗi ngày mỗi mở mang, và những nhà có chí chấn hưng, khéo biết lựa thời cơ nó xoay xở ra thế nào mà theo tới cho phải đường là được.

Đó là bàn về công - thương, còn nói đến nông - nghiệp thì nên thế nào ? Nói rộng ra thì không gì bằng kíp nên đổi dùng phương pháp mới. Lẽ đó đành thế, nhưng ta lại phải xét kỹ cái hiện tình của ta ra làm sao, tất ta cũng phải tự nghĩ có cái phương pháp gì đặc biệt riêng của ta mới được. Vì nói là dùng pháp khoa-học để cho được gia tăng thổ-sản, mượn các máy móc để cho được giảm bớt nhân-công ; nhưng nói cho phải thì ở nước nào ít thổ-địa thiếu nhân công thì hãy cần kíp phải thế, chứ như nước ta hiện nay có phải trên thượng-du còn biết bao nhiêu là đất hoang nhàn, mà nhân công thì thừa thãi không có việc làm. Thiết tưởng hãy phải nghĩ cách làm sao cho đất cát khỏi phải cái hại bỏ không mà nhân công đều có công việc cả. Có được như thế, rồi sau mới nói đến sự dùng phương pháp mới, mà dùng mới có công hiệu. Bằng không thì thế dẫu ngày ngày bàn đến sự cải-lương nông-nghiệp cũng chẳng quá là chuyện hão-huyền mà thôi.

Ôi ! cái sự tiến-bộ của nước ta ngày nay về phương-diện nào cũng rất là khó khăn, mà nhất là về phương diện hưng-nghiệp, thì sự khó khăn lại có phần hơn. Một đứa quê tập đi, thấy người đi trước muốn cõ theo đi, thì tự mình phải cẩn thận giữ gìn lấy cái sức riêng cho chắc chắn mới không bị vấp ngã đổ xiêu, nếu thấy đi cũng đi, nhắm mắt bước liều thì nguy lắp tức. Ấy hiện tình về vấn đề hưng nghiệp của ta cũng thế, các ngài thức giả nghĩ sao ?

N. T. C.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 16 Novembre 1922

Ngạch Tư-pháp

M. Fruteau chánh tòa Thượng-thẩm Hanoi được hồi hưu. M. Favreau được bổ chức chánh tòa Thượng thẩm. M. Ademolle quan cố vấn tại Hanoi được hồi hưu. MM. Baurens và Dolmedri được bổ chức quan cố vấn, M. Marsal được bổ chức chưởng lý Haiphong M. Moreau được bổ chức chánh tòa sơ thẩm Mỹ tho.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 17 Novembre 1922

Pháp với Ý

Bá-tước Sforza là đại-sứ nước Ý tại Paris lại đến phục chức ở Paris, quan Giám-quốc Đại-pháp có đặt tiệc khoản đãi.

Việc nhà Thực-nghiệp ngân-hàng

Thủ-đô nghị-viện đã ưng chuẩn bản luật pháp nói về việc cứu với nhà Thực-nghiệp ngân-hàng. 484 phiếu ưng chuẩn, chỉ có 15 phiếu phản đối mà thôi.

Việc đàn bà được quyền dự bầu

Nguyên-lão nghị-viện đã bàn đến bản dự thảo luật-pháp về việc đàn bà được quyền dự bầu.

Một cuộc bay

Phi-hành-gia Bossoutrot được giải-thi về cuộc vận tải không-trung Phi-hành gia bay được 1200 kilomètres mỗi giờ được 184 km. 401 m.

Cuộc hội-nghị của các quan thượng-thư Đồng minh

Lord Curzon có tỏ ý đến ngày thứ bảy này thì sẽ hội-nghị với quan Poincaré tại Paris.

Có lẽ ngày thứ bảy thì hai ngài cùng đi Lausanne. Đến đó hai ngài sẽ gặp quan thượng-thư nước Ý.

Việc nước Anh

Cử như tin tức tới hồi 13 giờ về cuộc bầu cử nước Anh, thì đảng lao động và đảng tự-do độc-lập được thắng : Đảng thủ-cựu được 123 vị ; đảng Labour party được 74 vị ; đảng tự-do độc-lập được 27 vị ; đảng độc-lập được 8 vị. Vậy trong 558 vị, mới biết tin về 319 vị. Nguyên trước kia đã có 57 vị được tráng-cử vì không có ai cạnh tranh cả.

Việc nước Đức

M. Cuno đã nhận lời lập tòa Nội các.

Nước Anh và nước Hoa-kỳ

Nước Anh đã nộp 10 triệu livres sterlings tại nhà nhân-hàng New-York để trả về số trái khoản chiến-tranh.

Việc nước Thổ-nhĩ-kỳ

Trong một bức thư của chánh-phủ Angora gửi cho các quan chánh ủy-viên Đồng-minh có nói chánh-phủ ấy quyết chỉ toàn theo những điều khoản trong bản giao ước Moudania, và tỏ ý muốn đồng tâm hiệp ý với Đồng-minh về việc thi hành bản giao-ước ấy.

Hiện nay chánh-phủ Angora đã nhận xong miền thứ ba trong đất Thrace.

Tướng-quân Refet pacha, và các tướng Đồng-minh quyết định rằng đến ngày 22 Novembre thì người Thổ-nhĩ-kỳ sẽ đóng ở Andrinople và ở Gallipoli, quân lính và các hội-đồng của Đồng-minh đến ngày 30 Novembre thì sẽ đóng ở Thrace đến ngày 30 Novembre

Tướng-quân Refet pacha đi kinh-lược ở Brousse về, nhân dân rất là hoan-nghênh. Tướng-quân có nói : Người Thổ và người Pháp không có xảy ra việc gì trở ngại cả.

Nhân dân Pháp đi-cư ở Brousse quyết chí cứ ở đấy làm ăn.

Tại viện thuộc-địa

Viện thuộc-địa Đại-pháp có thỉnh-cầu chánh-phủ bảo-hộ và ta phục các lâu-đài bảy hoạt ở Carthage.

Thị giá quốc-trái : 5 %. 59 65. — 4 /. 1918, 62,35. — 5 /. 1915 1916 95 80 — 5 /. 1920 87.45. — 6 /. 1920 91.20

Trường học riêng cho con trẻ yếu-đuối

Ở các nước văn minh ngày nay, các nhà nhiệt thành với nòi giống có đề-xướng lên việc lập học-đường riêng để dạy bảo và cứu với những con trẻ yếu đuối bệnh tật. Các học-đường ấy có nhiều thứ, thứ thì gọi là trường học thoáng khí, thứ thì gọi là trường học lộ thiên, lại có thứ gọi là trường học phòng bệnh.

Các học-đường ấy ngày nay ở nước Pháp cũng nhiều nơi có. Sau đây xin nói về mấy trường lập ở Paris để độc-giả rõ các trường ấy xếp đặt thế nào.

Ở Paris tại phố Epinettes có một trường học thoáng khí. Lúc đầu năm học trò mới đến học, những đứa yếu đuối gầy còm đều để riêng vào những phòng học riêng trần cao cửa rộng, lúc nào khí giới ánh sáng cũng nhiều. Ấy những lớp ấy tức là trường học thoáng khí. Cái chương-trình học tập ở các lớp ấy nhẹ nhàng hơn cả các lớp khác nhiều. Ở gần trường có một miếng đất rào kín. Học-trò đến đó luyện tập thể-thao, và chơi đùa nhảy nhót, lại có khi đặt lớp học lộ thiên, mà học tập văn bài. Lại có khi đưa học trò đi chơi mà dạy bảo nữa.

Ngoài các giáo-viên dạy học ở đấy, lại còn các nhà khán-hộ của hội Hồng-thập-tự, để giúp đỡ viên thầy thuốc của nhà trường mà trông nom chữa chạy cho còn trẻ.

Ở phố Bessières thì có một trường lộ-thiên. Nhà cửa ở đấy cái nào cũng rộng rãi cao ráo. Chung quanh có vườn cây, vườn hoa, phong cảnh đẹp để mát mẻ. Trường ấy chỉ dạy những trẻ yếu đuối gầy còm, nhưng trong mình không có bệnh tật gì cả. Bà chưởng giáo và ông thầy thuốc hai bên thương xác với nhau cẩn thận, mà ấn-định chương-trình học tập. Học-trò ít ra một ngày cũng phải ở ngoài không-khí mười hai giờ. Sáng sớm đã phải đến nhà trường, mà tối mới được về nhà. Hai bữa ăn và bữa quà học trò đều ăn ở đấy cả. Tiền chi phí vào các bữa ăn ấy nhà trường cho không lấy tiền, bố mẹ chỉ phải chịu tiền mua bánh mà thôi. Bữa ăn có thịt cả trứng rau, toàn là những vị bổ dễ tiêu. Buổi trưa học-trò phải ngủ độ một giờ đồng hồ, lúc ấy cũng phải nằm ở ngoài chỗ khoáng-đãng, mà phải để trần không được mặc áo, để cho khí gió thấm vào thân-thể được nhiều.

Có một người khán-hộ trông nom về việc luyện-tập thể-thao cho học-trò. Tập thể-thao ở đây không cần đến dụng-cụ, chỉ tập bằng chân tay không, mục đích cốt là làm cho ngực to phồi nở ra là đủ.

Việc học tập văn bài một ngày chỉ có một giờ rưỡi, vì học trò ở đây toàn là bé nhỏ cả, đứa lớn nhất thì chừng mười tuổi là cùng, cho nên cũng không cần vội lắm, cốt chỉ bồi-bổ cái sức khỏe mà thôi. Bài học toàn là những bài tập-vật-học hoạt-động rất giản dị. Nghĩa là những bài học giảng dụ về những sự-vật học trò có thể trông thấy được, mà trong khi giảng dụ dùng rất nhiều tranh vẽ, đồ dùng cho dễ hiểu. Ngoài các bài học ấy thì đặt các câu hát cho học-trò hát, cũng có khi đặt bài đoán kịch cho học trò diễn chơi. Cái cách học vừa học vừa chơi ấy thực vừa bổ ích cho sức khỏe và trí khôn con trẻ.

Trên kia đã nói trường học lộ thiên như trường trên này, chỉ dùng cho con trẻ gầy còm yếu ớt, nhưng trong thân-thể không có bệnh tật gì. Còn trẻ trong mình nghỉ có bệnh tật, thì lại phải cho vào học các trường riêng, gọi là trường học phòng bệnh vậy. Hiện nay có hai trường phòng bệnh ở Fontaine Bouillant và ở Plessis Robinson. Trong các trường ấy, thì đức-dục, trí-dục, thể dục, đẳng nào cũng cần dạy cho đến chỗn đến nơi. Về việc đức-dục, thì chuyên nhất về việc luyện tập cho con trẻ sau này biết tự trị lấy thân. Học-trò mỗi người được một quyển sách nhỏ nhan đề là *Cải phương châm xử thế của ta*, ai nấy phải xem xét phải ngẫm nghĩ mà tu thân xử thế cho phải đạo làm người.

Còn như việc trí-dục thì có hai phần : Một phần để luyện-tập trí não, một phần là bồi thu lấy trí thức bài học trừu-tượng tuyệt nhiên không dùng. Bài học toàn là những việc luyện cho học-trò biết quan-sát, mà dùng tranh vẽ, và tiêu truyện để kiểm soát lại các việc quan sát cho được đích xác, tinh thường. Một vật gì học trò trông thấy hay mó đến được là có thể dùng làm đề-mục một bài học cả. Song bài học hay đến đâu một ngày cũng không được học quá một giờ rưỡi, vì thì giờ phần nhiều để điều dưỡng tinh thần và thân thể như tập thể-thao ngã ở nơi lộ thiên và ra phơi ở chỗ nắng.

Học-trò phải ăn ở trong trường. Quần áo ăn bận rất là giản dị. Mỗi người chỉ mặc có cái quần ngắn và một đôi dép có lỗ hở thôi, còn thân thể và chân tay để hở luôn không mặc gì cả. Trong khi luyện tập thể-thao, lúc bóng khi giới hay khi phơi nắng cũng chỉ ăn bận có thế mà thôi. Trong việc thể-thao học-trò phân ra từng hạng, người yếu ít lại tập một khác, không phải ai cũng theo tập đều nhau, nhưng ai cũng phải tập hô hấp, tập lấy gân, tập đi, tập chạy, tập nhảy, tập huýt còi, v. v. nghĩa là tất cả những việc vận động có thể làm cho không-khí trong phổi thay đổi luôn được.

Ngày nào học-trò cũng phải ngủ ở ngoài không-khí hai giờ đồng-hồ, nằm trên một cái võng hay trên một cái ghế dài. Còn một việc phơi nắng cũng có phương pháp riêng, đại khái phải phơi dần từng phần một, bắt phần này đến phần khác, rồi sau mới phơi tất cả người, nhưng bao giờ thì, dẫu cũng phải chế-kia.

Cách ăn uống không cần nhiều, cốt là ăn uống những vị bổ ; và ăn uống cho có điều độ.

Con-trẻ ở các trường phòng bệnh, đến khi cứng cáp hơn lên, thì lại được đem đến các trường lộ-thiên ; con trẻ các trường lộ thiên đến lúc được mạnh mẽ hơn lên thì lại được đem lên các trường thoáng khí, con trẻ ở các trường thoáng khí đến lúc đã mạnh-khỏe rắn giỏi thì được đem giả các trường trẻ-con về tật bệnh.

L.

VĂN UYỂN

Buồn thu

Phong cảnh mùa thu thấy nhạt phèo !
Ngồi buồn dạo cảnh cảnh buồn teo !
Non sông rủ rỉ đàn chim nhạn,
Cây cỏ tơi bời trận gió heo !!!
Rầu rĩ canh chầy con dế khóc !!!
Đầm đìa lệ ủa hạt sương gieo !
Thu toan chín chục năm còn mấy ?
Càng biết bao nhiêu lại bấy nhiêu !!!

Đêm mưa nhớ người

Lách tách quanh lều thánh thót mưa
Phòng văn vắng vẳng vẳng như tờ.
Nhớn nhơ chiếc bóng ai hay tỏ,
Cảnh cạnh bên lòng thức cũng mơ,
Hồn bướm tưng bừng nhiều chuyện [mấy,
Giấc hòe sực động một mình trơ,
Nỗi niềm ai biết cho chăng tá ?
Tháng tháng năm năm đợi đợi chờ.

Thuật hoài

Nỗi riêng riêng tưởng đến bao giờ,
Chín khúc tơ tằm luống vẩn vơ,
Theo đuổi lợi danh lòng cũng ngán,
Trây lười công nợ mặt thêm dơ.
Chiếc thân lưu lạc quyền giới bể,
Hai chữ sinh thành chẳng tóc tơ,
Trăm mối ngổn ngang ngao ngán nhẽ,
Nỗi riêng riêng tưởng đến bao giờ.

Đề động Hàm-rồng

(Thuộc tỉnh Thanh-hóa, động này trong có hai vị tượng bằng nhũ đá, có hai bài thơ của vua nhà Lê khen rằng cũng như động Thiên-thai)

Khen ai khéo tạc cảnh thiên-nhiên,
Xuân lại thu qua trải mấy phen.
Hai đức Lê-hoàng đã bất thành,
Đôi vì tượng đá ngu bởi tiên,
Cảnh xen với tục mà không tục,
Khách lại tìm duyên hẵn gặp duyên,
Các ả Thiên-thai đâu đó tá ?
Nhìn xem chàng Nguyễn lạ hay quen?

Lỗ-am, Nguyễn-tam-Tỉnh

Dư luận Nam-kỳ

Tánh ganh-ghét có hại cuộc tấn hóa của xã-hội không?

Thương yêu nhau còn chưa ắt là chen vai thích cánh nhau mà mưu cho cuộc tiến-hóa của xã-hội được hoàn-toàn thay, nữa là ganh-ghét nhau thời bảo sao mà cuộc tiến-hóa không phải chịu đình-trệ ! ?

Nay muốn khảo xét về tính ganh-ghét của người mình, vậy xin hỏi : người các nước có cái tính ganh-ghét không ? Xin đáp rằng : có, nào phải riêng gì một xứ ta. Nhưng sao ta lại cứ hỏi lòng tìm vít, phô bày những tật xấu tồn hèn của ta ra mãi, mà chẳng nghĩ cảm : cười là xấu hổ nem ? » Phải ! người ngoài khích-bác ta, ta còn bất bình thay, há lẽi ta lại tự khích-bác ta, mà nỡ chẳng đau lòng xót da ? Nghĩ như thế lẽi cũng có lẽ phải, nhưng vì đau lòng xót dạ nên mới có khích-bác nhau, chớ không phải cố khích-bác nhau mà chẳng biết đau lòng xót dạ.

Phèn chưa nhưng đánh được nước đục ra trong, đường ngọt nhưng không chữa được bệnh trầm-trệ, thì thà làm phèn chua, mà chẳng thà làm đường ngọt, ấy đại ý ở bài này là thế, chớ không phải cái khẩu-trung thiên-lệch về một phương-diện nào, mong rằng các nhà có công-tâm với xã-hội cũng xét biết cho.

Hiện nay ta đã bước khỏi cái thời-kỳ bế-quan tỏa-cảng mà đến cái thời-kỳ tự-hải đại-đồng rồi, trăm phương ngàn kế, toàn thể giới đều ganh đua nhau một cách rất kịch-liệt, mành thắng yếu thua, khôn sống bống thác, song nước của người ta tuy đã có trình-độ khá cao, nên đã có những sự ganh-ghét xung-đột với các công-cuộc hành-động đi nữa, người ta cũng

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

sá kể. Vì sao vậy ? vì trong óc người ta đã ghi nhớ biết bao nhiêu là cái gương thành-lập mà trước kia vẫn bị những nỗi ganh-ghét nó phá hại. Lịch-sử của các bực vĩ-nhân quân tử, cao đẳng đại-phú hào-gia bao giờ cũng có ghi vào sách-sử dành làm những bài học phổ-thông cho quốc-dân, đó thật là bao nhiêu cái biểu-hiệu để dìu-dắt trí-thức, để tập-tành tánh-chất của người ta ngày thêm phấn chấn.

Nước ta không phải là không có những gương hay tích tốt, nhưng tịnh vô, chẳng thấy bút-tích gì lưu-truyền, khiến cho lớp hậu-tấn đứng vào cõi đời phải chịu mơ-mơ màng-màng không mấy người là có chí quả-quyết trong những lúc thiên nan vạn khổ, điều đó thật đã làm thiệt-thòi cho bước đường tiến-hóa nhiều rồi ; phương chi nỗi ngoài còn bị kẻ vô-tâm ganh-ghét, thì-hành lắm cái thủ đoạn khiếp nhược, nào là đi khua miệng nói xấu, nào là viết thư nặc-danh để phao-phẳng nhau, nào là lập đảng kết bè để phá hoại nhau, những cuộc khởi xướng là như nhà mới xây mông đắp nền, thế mà bị những tay vô chà kia nó lăng bừa vậy nên thời trách nào không đến nỗi xiêu-đổ.

Cái tệ lấy không cứ gì ở chốn thôn ổ mà đến cả nơi thành thành ; không cứ gì trong Nam mà lần đến ngoài Bắc, đi đến đâu cũng đều thấy những gương vô-sỉ ấy nó biểu-lộ ra một cách rất là khả ố.

Một người đối với một người mà sinh tánh ganh-ghét thời cái hại cũng chưa đến nỗi gì, chỉ như năm mười người, trăm năm người đối với nhau đều có tánh ganh-ghét, thời xã-hội cũng phải khuynh nguy mà không còn phải là một xã-hội tiến-hóa nữa ! Con người đã đứng vào trong vòng xã hội, không đem gan ốc chung đúc vào việc công-ích, không biết ứng dụng cái thế-lực cá-nhân để gây thành cái thế-lực thống-nhân mà mưu cho xã-hội được về vang cường thịnh thời đã là hạng người vô bổ cho xã-hội rồi, mà tất lại còn nhẫn-tâm mà ganh-ghét chuyện người để sinh nảy mưu kia kế nọ.

Thấy người ta hơn mình mà ganh-ghét chẳng ? Sao lại kỳ thế ? cần-tính gì đến nỗi đê-hèn đường ấy ! ? Người hơn mà ta kém thời ta nên cố sức cố công, lấy người làm điều-hiền để cho ngày được bằng người, ngày được hơn người cho ! Sự người ta bằng mình mà giảm mất gia-trị mình chăng ? Cái đó thật là vụng dại quá. Ta gian thời ta nên cậy cho mọi người cùng gian để xã-hội được nổi tiếng là xã-hội gian, nhà-nước được nổi tiếng là nhà nước gian ; ta ở vào một cái địa vị, cao thượng thời nên mong cho có được nhiều người như ta để thế-giới trông vào mà không đến nỗi khinh rằng nước không có người gian sang, dân không có người học thức.

Đành rằng : dời cũng lắm kẻ đỏ-đỏ dang-dang, họ vừa bước lên được một nấc thang là đã thấy cái mặt bộ vinh-vảo rồi, ta thấy thế lấy làm xốn mắt, nên cũng cố mong cho họ sụp dầu, cố khuấy cho họ mọi kiếp đi thôi ; nhưng than ôi ! có ta đâu ? óc ta đâu mà đi nghĩ vơ-quàng như vậy ? họ tiến nhân ta ta cũng tiến-nhân thời thau vàng chung lộn, ngọc đá còn có phân-biệt gì ! Ta nên mở rộng tầm con mắt mà trông khắp năm châu, rồi thử bình tâm xét đoán. Bấy giờ chắc ta cũng chịp miệng riêng than :

Tinh hiền-tài ! nghĩa đồng bào ! !!
Gã cùng một mẹ đã nhau có gì ?
Lắm tiếng thị phi.

T. Q. Tiến

VIỆC HANOI

Giá bạc. - Kể từ ngày 18 Novembre này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 7 f. 85.

Hội-đồng cảnh-phủ. - Hội-đồng cảnh-phủ Đông-pháp đến ngày 18 Décembre này sẽ họp tại Hanoi.

Baudoin phụ-nhân tiếp khách. — Bắt đầu thứ tư 22 tháng này từ 5 đến 7 giờ chiều, Baudoin phu-nhân sẽ tiếp khách tại phủ Toàn-quyền.

Quan Toàn-quyền Baudoin về Saigon. — Quan quyền Toàn-quyền Baudoin đến ngày 23 này thì xuống Haiphong để đáp tàu *Orénoque* về Saigon đón quan Toàn-quyền Long ; Qui phu-nhân có lẽ không về Saigon được.

Hội Bắc-đẩu hội-tinh. — Quan Chưởng-lý viện Bắc-đẩu hội tỉnh ở bên Pháp có lập ra một hội Bắc-đẩu hội-tinh để các viên hội tỉnh liên-lạc và tương trợ lẫn nhau, nhất là giữ lấy tấm lòng danh nghĩa và ái-quốc. Ở Đông-pháp nay cũng đặt một chi-nhánh, có quan Toàn-quyền Đông-pháp Việt-Nam Hoàng-đế và Cao-miên Quốc-vương làm danh dự Hội-trưởng. Tòa trị-sự Hội đồng lý có những ông này :

Hội-trưởng : quan Tổng-soái Blondlat ;

Phó Hội-trưởng danh-dự : quan phó Toàn-quyền Robin.

Phó Hội-trưởng : quan Kiểm sát Tài chính Norès, quan Lư-pháp tổng-trưởng Haberi, quan Thiếu Hoàng-trọng Phu.

Thư-ký : quan Thượng hạng bác-chế Blocu.

Thủ quĩ quan Thanh-tra sở văn-tự de Fayssal.

Chỉ-dụ về thuốc-phiện. — Hôm chỉ-dụ ngày 23 Juin 1922 về việc cấm đem thuốc-phiện xuất-cảng, hay là nhập cảng để rồi xuất cảng, đem tuốc-phiện đi qua trong xứ cùng những cất bỏ thuốc-phiện mà ra thì nay đã thi hành tại Đông-pháp.

Đài kỷ-niệm chiến-sĩ trận-vong. — Đến sang tuần hai này hồ 9 giờ Hội-đồng xét cái kiểu xây *Đài kỷ-niệm chiến sĩ trận vong* ở Hanoi sẽ họp tại tòa Đốc-lý để nghe tỏ trình của hiệu hội-đồng và quyết định về việc ấy.

Cuộc bầu cử nước Anh. — Trong điện-tín tối chiều hôm nay có báo tin về cuộc bầu cử nghị viện nước Anh như sau này :

Đảng thủ cựu rất là đắc thắng. Đảng thủ cựu được 344 vị ; đảng lao động được 143 vị ; đảng tự do độc lập được 60 vị ; đảng quốc gia tự do được 52 vị ; các đảng khác được 6 vị, tổng cộng là 605 vị.

Đảng thủ cựu đắc thắng như thế chẳng những là một việc quan trọng cho nước Anh mà lại là một việc quan trọng cho cả cuộc hòa-bình Âu-châu nữa. Trong báo *Le Temps* bình phẩm về cuộc bầu cử ấy có nói : M. Bonar Law (lĩnh tụ đảng thủ cựu) là một người cầm trọng và khiêm tốn. Trong cuộc cạnh tranh mới rồi ông chỉ đem hết lòng thành thực của tín mà thắng được các đảng khác đó thôi. Vậy ta xin có lời thành thực chúc mừng ông.

Đi phái-bộ tại Bangkok. — Quan docteur Le Roy des Barres chánh sở Y-chính Bắc-kỳ chừng ngày 20 này sẽ xuống tàu *Orénoque* về Saigon đi dự hội-đồng của Vận-quốc tại Bangkok và dự lễ khánh-thành mấy khu nhà mới của Y-viện Pasteur. Nghe đâu ngài định đi thanh-tra cả vùng Ai-lao nữa.

Quyên công-thái Đông-Pháp — Đến ngày 1er Décembre 1922 hồi 8 giờ sáng tại phòng Hội đồng tòa Đốc-lý Hanoi sẽ mở kỳ rút số thứ ba cho cuộc công-thái Đông-pháp.

Các số phiếu được hoàn lại là :

Một phiếu được	10.000 đồng
	1.000 —
Mười hai phiếu	500 —

Một nghìn mười sáu phiếu được 100 đồng.

Hội-đồng coi việc xổ số có M. Détieux chánh sở Tài-chính Đông-pháp làm chánh hội-đồng ; MM. Gehin đại-biểu quan chánh Ngân-khố ; Lê-trung-Ngoãn tổng-đốc tòa Thượng-thẩm Hanoi làm hội-viên ; Beau phó chủ-sự sở Tài-chính làm thư-ký

Cuộc HỘI-CHỢ Hanoi xem ra thực là một cơ-hội rất phát đạt cho đường thương-mại và đường kỹ-nghệ nước nhà.

Từ 10 đến 24 Décembre 1922.

3079

Bán đất

4350 mètres carrés à bán-lĩnh một khu hay là nhiều khu, tại phố Duvillier, có thể dùng để làm nhà từng gian được. Hỏi tại số 6 phố Nọ Gạch.

3144

Thử tàu-trượt ở hồ Hoàn-kiếm. — Đến sáng ngày mai chủ-nhật hồi 10 giờ, tại hồ Hoàn-kiếm sẽ thử một chiếc tàu trượt kiểu Farman, chắc rằng thiên-hạ sẽ đi coi đông lắm.

Người chân lại — M. Cầm-văn-Quế, trí chánh Sơn-la và M. Hạc-cầm-Yên, trí chánh Hà lang đều được tin đích.

M. Cầm-văn-Chiêu, Châu-tự Sơn-la được quyền trí-chánh chân ấy.

M. Ng-chang-Tân hàn-lâm viện tu soạn (6.2) nguyên thông-phán Hà-nam, đã về hưu, nay thăng hàn-lâm trước tác.

Ngạch Y-tế. — Nguyễn-v-Luyện, thầy thuốc thứ hai hạng năm ở Hưng-yên, nay đổi đi Phú thọ.

Ngạch tòa Sứ. — Một hội-đồng có quan phó cai-trị Manau làm chủ-tọa về M. Ng-trọng-Dzĩnh, thư-ký thượng hạng hạng tư, M. Ng-văn-Oánh kỳ lục thực-thụ hạng ba làm hội-viên đề xét về việc M. Bùi-xuân-Quang, kỳ-lục thực-thụ hạng ba ở Nam-định xin về hưu trí.

M. Lê-văn-Hy, thư-ký hạng ba, nay kiêm việc phát lương cho phu và thợ làm việc lọc-lộ tại tỉnh Thái-nguyên thay M. Phạm-văn-Cửu.

Cuộc lạc quyên Âu-trí-viện. — Bà Thượng Trần-văn-Thông, Hanoi 30 p. ; bà Thượng Lê-trung-Ngọc, Hanoi 235f.50 bằng phiếu quốc-trái ; bà Hai Mung, ở Chợ-lớn 10 p. ; bà Lãnh-sự Bỉ-đảo nha, Hanoi 10 p. ; bà Bá Liên, ở phố Bờ sông 10 p. ; bà Ng-đình-Nguyên 10 p. ; bà Hòa-ký 10 p. ; bà Bảo-ký 10 p. ; bà Cử Đông-mẫn phố hàng Ngang 10 p. ; bà Vũ-huy Quang, Hanoi 10 p. ; bà Long-ký phố hàng Đào 10 p. ; bà Mỹ-ký phố Mới 10 p. ; bà Hàn Bảo Hoàng-mai Bà-đông 10 p. ; bà Bùi-huy-Tín, phố Carreau Hanoi 10 p. ; bà Bùi-huy-Tín, phố Bờ sông Hanoi 10 p. ; bà Phạt-hồn Lâm, 78 phố Thuốc-bắc Hanoi 10 p. ; bà Lợi-ký phố hàng Mã-mây số nhà 104, 10 p. ; bà Trần-v-Chương, Hanoi 5 p. ; bà Ngô-ngọc Liên, Hanoi 5 p. ; bà Đồng-phát phố hàng Buồm Hanoi 5 p. ; bà Đốc-chính 5 p. ; bà Bá-bút 5 p. ; bà Trương-phúc-An Hanoi 5 p. ; Quảng-lợi 16 Amiral Courbet Haiphong 5 p. ; bà Ng-thị-Phú Giáo học Hà-đông 5 p. ; bà Phạm-Quỳnh, Hanoi 5 p. ; bà Thuận tín phố Lò-sũ Hanoi 5 p. (Ngày 9-11-22 bà đã quyên 5 p.) ; bà Bình-phong 5 p. ; bà Phạm v Mễ. 82 phố hàng Bạc Hanoi 5 p. ; bà Đốc Toản phố hàng Gai 5 p. ; bà Thơm Lê Hanoi 5 p. ; bà Năm Ngọ 94 phố hàng Mã-mây 2 p. ; bà Ký Nọi phố hàng Gai Hanoi 2 p. ; một bà ở số 78 phố hàng Điếu Hanoi 1 p. ; bà Hai Vạn-tường có hẹn cũng 50 cái áo trẻ con trước ngày mồng 6 tháng một tây bà đã cùng 10 p.

Tỉnh Phú-thọ

Quan Tuần-phủ Đặng-trần-Vỹ 15 p. ; quan Án Phan-đình-Hòe 12 p. ; quan Thương-tá Bùi-bằng-Thuận 10p.

MM. Bùi-thiện Cơ Trí phủ Lâm-thao 10 p. ; Hà-văn-Xoàn, Trí chánh Thanh-sơn 10 p. ; Vũ-thiện-Đàn Trí huyện Tam-nông 10 p. ; Ng-Bách, Trí huyện Thanh-ba 5 p. ; Đỗ xuân-Giáp Trí huyện Hạc-trì 5 p. ; Phan-thiện-Niệm Trí huyện Cẩm-khê 5 p. ; Trình-đình-Trương Trí-chánh Yên-lập 5 p.

Cộng 87 p.00. Trong số tiền này có trừ tiền gửi mandat 0 p. 24 còn 86 p. 66

Bán một cái auto « Mobilette » thật tốt, giá 6.000 francs. Xin lại xem tại garage Aviat, Hanoi.

3151

Quan Bốc-tơ Bicoman

Y-khoa Tiến-sĩ

Chuyên trị về các thứ bệnh :

Hồi sinh, chăng bệnh đàn-bà, càng con-nít, các chứng sài trẻ con. Bệnh đau mắt, bệnh giang-mai và bệnh ngoài da càng nhiều các thứ bệnh khác, vân vân..

Phòng khám bệnh ở gần cuối phố Gia-long, số nhà 33. Bắt đầu từ 7 giờ đến 8 giờ chiều. Ống nói số 314.

2047

Thi thông-ngôn. — Kỳ thi thông-ngôn mở riêng cho những người đã làm thông-ngôn tại Pháp trong khi chiến-tranh thì định đến ngày thứ hai 4 Décembre 1922 Hội-đồng sát hạch có những ông này :

Chánh Hội-đồng : M. Auger quan công-sứ Ninh-bình ;

Hội-viên : MM. Carvaignals, kiểm-sát thương-chính, Lemineur giáo-sư, Ng-Tám tham-tá ngạch tòa Sứ.

Cần một người Surveillant biết nói và biết viết chữ Pháp để trông nom trẻ con.

Hỏi tại M. Janvier, Chánh đốc trang Báo có tậy lại ở phố Delorme, cạnh nhà Bầu-xào cũ đường hàng-cỏ.

3353

Tòn-án đại-hình. — Trong vụ án đại-hình mở tại Hanoi ngày tháng chạp tây này thì sẽ xử đến việc cướp ở đồn điền cỏ Vân-thị-Thuận tức là Mme Ba-Còm ngày trước.

Thi thông-ngôn sở Văn tự. — Đến ngày thứ hai 15 Janvier 1923 hồi 8 giờ sáng tại Hanoi sẽ bắt đầu thi lấy 14 người thư-ký tập-sự vào ngạch Văn-tự Nam-kỳ, Cao-mên và Bắc-kỳ.

Những người thi nguyện ứng thi phải từ 18 tuổi đến 25, trừ ra trước đã tòng sự nhà-nước rồi đề đến năm 55 có thể về hưu thì không kể. Phải có bằng Pháp-Việt thành chung học, bằng Cao-đẳng Tiểu-học tây (Brevet d'enseignement primaire supérieur) và đính những giấy sau này :

a) Giấy cần cước.

b) Bản sao văn-bằng của mình.

c) Giấy tòa án nhận thực không can án hay là giấy nhận thực kiểm hạnh.

d) Giấy nhận thực của thầy thuốc, làm theo kiểu mẫu của sở Văn-tự sẽ phát cho từng người.

Các giấy phải gửi đến Saigon hay là Hanoi, hạn đến 15 Décembre là cùng.

Những người thi đỗ sẽ bổ dần, tùy với cái số tuyển khuyết.

Sở Văn-tự nhắc lại rằng hễ nhận bổ làm thư-ký ngạch Văn-tự thì là có cam đoan tòng-sự khắp các xứ trong Đông-Pháp.

Chương-trình và thể lệ thi những người ứng-thi có thể tùy tiện đến hỏi xem tại các phòng Văn-tự, Đông-pháp.

Dịp đầu may mắn... ! Có người muốn mua đồ cưỡng đồ cũ của ông tổ việc chơi cao xe ô tô ; may khoan, may tiện, kim, cặp, đe, bể, vân vân...

Và tìm hai người *mécaniciens chauffeurs* (sợ giỏi về máy xe Benz-ba (marque Panhard Levassor), chưng người phải đủ tuổi, cần thận, để làm việc ở miền xanh đất, công giả thực cao. — Hỏi tại Hotel des Colonies, buổng số 18. Sáng từ 6 giờ đến 7 giờ rưỡi, chiều từ 1 giờ đến 2 giờ rưỡi.

3352

Cải chính. — Trong số báo ngày 17 vừa rồi ở mục « Tòa Thượng-thẩm » về việc khao vọng, bản-quán có in lầm rằng M. Pau u quốc-Thụy là cử nhân lại có chân Hội-đồng hương-chính... nguyên câu cử-nhân và hội-đồng hương-chính ấy là của M. Vi tri-huyện mà người xếp chữ đặt lầm vào cho M. Thụy chức không phải của M. Thụy. Vậy nay cải chính lại cho đúng.

Tiếp đến vụ việc lấy đất. — Mấy nhà ở làng Trù-hựu bị lấy đất làm sở Kiểm lâm thì nay được đền 50 đồng.

Tiền ấy sẽ làm măng-đa để tặn M. Mousnié giám-binh Lục-nam để trả cho những người có đất.

Công cuộc Âu-trí-viện. — Đến chiều mai hồi 5 giờ, thì hội-đồng chủ sự công cuộc Âu trí-viện sẽ đến xem cái trại của ông Đỗ-Thận ở làng Bạch-mai, mà ông có ý cho hội mượn để làm Âu-trí-viện-mẫu và nơi đây các bảo mẫu học cách chăn nom con trẻ. Hội sẽ xét xem có nên quyết-định lấy nơi ấy làm mẫu không. Nhân dịp ấy, ông hội-trưởng hội Khai-trí tiến-đức là quan Thiếu Hoàng-trọng-Phu sẽ diễn-thuyết cho dân sở tại về công cuộc Âu-trí-viện là thế nào.

Ngạch Học-chính. — MM. Ng-v-Thanh và Đỗ-tiến-Tịch, cô giáo Sơ-học Pháp-Việt, nay mộng bổ trợ giáo tập sự.

M. Ng-v-Loan, trợ giáo tập sự tại Thượng-hiệp (Sơn-tây) được tử dịch.

M. Vũ-văn-Bái, kỳ-lục, nay kiêm việc day chữ Hán tại trường Pháp-Việt tỉnh Cao-bằng, mỗi tháng được 6 p phụ-cấp.

M. Ng-trọng-Tín, cô bằng Sơ-học Pháp-Việt, mộng bổ trợ-giáo phụ-biên trường Thạch-xá (Sơn-tây).

Ngạch khán hộ. — Các người khán hộ có tên sau này vì đã thi đỗ kỳ thi vừa rồi nay đều được thăng khán hộ thực thụ và bổ đi các nơi sau này :

M. Ng-hữu Bạn bổ đi Nam-định.

M. Đinh-khắc Mậu bổ đi Vĩnh-yên.

M. Nông-ích-Thọ bổ đi Tuyên-quang.

M. Ng-ngọc-Ái bổ đi Mon-cay

Cần người làm việc. — Hiệu đúc « FONDERIE TONKINOISE » của ông Hoàng-xuân-Lan ở Hanoi, số nhà 39, phố Nhà quan (Rue des Eventails) vì cần gấp đồ để đấu-xảo, bán Hội-chợ cùng đồ bán tết Tây v. v..., vậy ai biết đúc, biết chạm đồng giỏi thì nên lại hỏi xin ngay ông ấy, sẽ được lương cao.

Còn ngài nào có quốc-trái vô-danh, bất cứ năm nào muốn bán thì cũng nên lại hỏi ông ấy. Bây trả giá rất cao, mua bán phân minh.

2041

Ngạch cò đờ. — Cò đờ thực thụ hạng, Nguyễn-thị-Doan, ở Hưng-hóa (Phú-thọ) được nghỉ một tháng lĩnh cả lương.

Ngạch tuần cảnh. — Các người lính có tên sau này đều được bổ làm lính cảnh sát thực-thụ tại châu thành Haiphong :

MM Dương v-Nghe, Ng-đình-Tuyc và Phạm-văn-Thang.

Hội Bảo-trợ các trẻ con vô thừa nhận — Nhà nuôi các trẻ con ở Nam-định và nhà nhờ mẹ tạm ở trong một nhà Hội-chợ Hanoi thì nay sẽ sụp đổ mất cái nhà mới làm ở kho đất đường Cột-cờ mà quan Toàn-quyền đã cho. Quan Toàn quyền và quan Toàn-sư mà ngại lại cho thêm 500 đồng nữa.

VIỆC BẮC-KỲ

PHÚ-THỌ

Sở Sen đầm. — Sáng thứ ba vừa rồi, những người tòng sự trong sở Sen-đầm cùng các trường-phố có ra đón ông Cảm mới ở Hanoi lên thay cho M. Ferry về nghỉ.

Chuyến xe-lửa 4 giờ chiều, M. Ferry lại xuống Hanoi để rồi đáp tàu về qui-quốc. Các quan và các phó-trưởng đi tiễn đông lắm.

(Xem trang tiếp bên cột thứ hai).

N° 106

TRUYỆN

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(Dix ans plus tard)

tức là truyện

(Ba-la-gia-luân Tử-tước)

Soạn-giả : ALEXANDRE DUMAS

Dịch-giả : PHẠM-HỒI-CẨM

Thiếu-đế nói :

— Tâu Mẫu-hậu, có. Mã-gia-linh công ốm nặng thật.

Thái-hậu bỏi :

— Nếu Đức-ông mà về chầu Trời, thì thật là thiệt-hại to cho nhà nước. Có phải ý kiến của con cũng vậy không hử con ?

Vua Lô-ý thẹn đỏ mặt mà đáp rằng :

— Vâng. Tâu Mẫu-hậu, vâng, chắc hẳn là thiệt hại to cho nhà nước. Nhưng mà cái sự nguy nan cũng không lấy chi làm to tát cho lắm, dáng chừng như vậy. Vả lại giáo-chủ hãy còn trẻ trai mà.

Nhà vua vừa nói dứt lời, thì có một tên nội giám, tay cầm tờ giấy, vạch màn đứng chờ, đãi lệnh Thánh-hoàng.

Nhà vua hỏi :]

— Cái gì vậy ?

Tên nội-giám tâu :

— Có sớ của Mã-gia linh công.

Nhà-vua phán :

— Đưa đây.

Rồi nhà vua cầm lấy tờ giấy. Nhưng vừa lúc nhà vua sắp mở giấy ra xem, thì thấy ngoài hàng hiên, ở trong các phòng khách, và ở ngoài sân, chỗ nào cũng đều có tiếng ồn ào rầm rĩ.

Hầu là nhà vua đã nhận ra cái sự ồn ào ở ba nơi ấy, nên nhà vua nói :

— Á ! à ! Vậy chớ sao ta lại bảo rằng nước Pháp chỉ có một vua mà thôi. Ta lầm. Hai vua kia đấy.

Bấy giờ cửa phòng bỗng mở ra, thì thấy quan Hộ-bộ chế-sự Phúc-kê vào bái kiến. Ấy chính ngài làm rầm rĩ ở ngoài hiên, chính những tiếng ồn ào ngài làm rầm rĩ trong các phòng khách mà chính những ngựa của ngài thì làm rầm rĩ ở ngoài sân.

Vả lại ngài đi qua chỗ nào cũng thấy có tiếng ào ào, ngài đi đã xa lắc rồi thì cái tiếng mới tắt.

An-na Thái-hậu bảo Thiếu-đế rằng :

— Con nghĩ người đó là vua, nhưng thực ra thì không phải đâu. Đó là một người gian có lắm đấy thôi.

Thái-hậu nói mấy lời đó, vì trong lòng cay xót-mà thành ra lời nói cũng có vẻ ghét ghen, còn như nhà vua thì không thế, nhà vua vẫn cứ điềm tĩnh lự nhiên, cái tráo không hề có rắn reo tí chút.

Nhà vua gật đầu đáp lễ Phúc-kê mà tay thì vẫn cứ mở cái cuốn giấy của tên nội-giám vừa dâng.

Phúc-kê thấy vậy, bèn bước tới gần Thái-hậu, để cho nhà vua được tự do, cái cách lịch-sự ấy vừa ra người biết điều vừa ra người lễ phép.

Nhà vua đã mở giấy ra rồi, song vẫn chưa xem, còn lắng nghe Phúc-kê đang phô tài với Thái-hậu. Mặt Thái-hậu đã khi tươi, chứ không nhăn nhó như trước nữa.

Phúc-kê thấy nhà vua không xem giấy mà lại nhìn mình, thì bèn quay gót trở lại, Đứng trước mặt nhà vua đấy mà tự ý trung vẫn còn đang chịu chuyện với Thái-hậu.

Vua Lô-ý thập-tự nói :

— Khanh cũng biết rằng giáo-chủ đau nặng đấy chứ ?

Phúc kê tâu :

— Muôn tâu Bệ-hạ, Điều đó ngu thần có biết. Quả thực giáo-chủ đau nặng. Khi cái tin đó đến nơi, thì bấy giờ ngu-thần đang ở tại Vô, vì cái tin khẩn bách quá nên ngu-thần phải vội vã ra đi.

— Buổi hôm Khanh còn ở Vô, mà bây giờ Khanh đã đến đây à ?

Phúc-khê móc túi lấy một cái đồng hồ nạm tinh những kim cương ra xem, rồi nói :

— Bẩm vâng. Có một giờ rưỡi, tâu Thánh-thượng

Thiếu-đế cũng đã cứng lắm mới đè nén nỗi cái cơn tức giận, song không che đậy được cái vẻ ngạc nhiên, bèn nói :

— Một giờ rưỡi !

— Muôn tâu Bệ-hạ, Bệ-hạ không tin lời ngu thần nói, ngu-thần cũng tự biết thế mà. Bệ-hạ không tin cũng là phải. Nhưng mà sở dĩ ngu-thần đến được mau chóng như vậy, thực cũng là bởi một sự lẽ lùng. Nguyên do mới rồi bên An-quốc có gửi sang cho ngu-thần ba cặp ngựa rất tốt. Họ đoan rằng mỗi ông chạy được hàng bốn dặm một. Tối hôm nay ngu thần đã cuối thứ rồi, thì quả nhiên từ Vô đến điện Lu-vê, có trong một giờ rưỡi đồng-hồ. Thánh-hoàng coi đó thì ra họ nói cũng thật.

Thái-hậu mỉm cười một cách gian ngầm.

Phúc-kê đoán được ý, bèn vội vàng nói thêm rằng :

— Muôn tâu Thái-hậu, vậy thì, trời sinh ra những con ngựa như thế, không phải là để cho các hàng thần từ được dùng, mà chính là để cho các bậc quân vương dùng đó. Bởi vì bất cứ là đối với ai, bất cứ là trong việc gì, xưa nay các bậc quân-vương không khi nào lại chịu nhượng-bộ bao giờ cả.

Thiếu-đế ngửng đầu lên.

An-na Thái-hậu liền nói :

— Tuy vậy, nhưng mà cứ như ta xem ra, thì nhà-ngươi có phải là bậc quân vương đâu, hỡi Phúc-kê ?

— Bởi vậy cho nên, những con ngựa đó chỉ đợi Lệnh-Thánh ban cho một cái gật, là tức khắc giật vào cột trong tầu ngựa ở điện Lu-vê. Mà sở dĩ ngu-thần dám trộm phép cưỡi thử, là bản tâm chỉ sợ đem dâng Thánh-Hoàng một cái vật không đích thật là vật lạ đó mà thôi.

Thiếu-đế cả thẹn.

Thái-hậu nói :

— Phúc kê công bộ ! Nhà ngươi phải biết rằng ở Pháp-triều này không có cái lệ bày-tôi đem biếu vua.

Vua Lô-ý ngạc nhiên.

Phúc-kê lưỡng cưỡng nói :

— Đã hay rằng thế là không hợp lễ đấy, song bởi chưng ngu-thần một lòng ái đãi Thánh-Hoàng, ngu-thần chỉ muốn làm cho Thánh-Hoàng đẹp ý luôn luôn. Cái mong lượng trên cũng chín bỏ làm mười cho. Vả lại đó có phải là đồ lễ mà hạ-thần dám cả gan đem dâng đâu. Đó là hạ-thần nộp đồ công-phẩm đấy chứ.

Taiễu-đế đáp lại một cách lễ phép rằng :

— Đa tạ Hiền-khanh. Khanh đã có lòng như vậy, thẫm thực lấy làm cảm hội, vì quả thật thẫm hay ưa những thứ ngựa tốt. Nhưng mà Hiền-khanh phải biết rằng thẫm không được gần có lắm. Điều đó khanh biết hơn cả mọi người. Khanh là quan Hộ-bộ chế-sự của Thẫm. Vậy thì cho dẫu Thẫm có muốn nữa, Thẫm cũng không thể sắm được một bộ yên-cương đắt tiền như thế.

Phúc kê đưa mắt nhìn Thái-hậu một cách ta đây kể đó, mà Thái-hậu thì thấy Phúc-kê trong cái cảnh nguy-kỳ thì ra chiều đắc chí. Trong khi ấy thì vua Lô-ý thập-tự giả vờ đó đi đó lại cái cuộn giấy của Mã-gia-linh, nhưng mà mắt vẫn không để vào đấy.

Bỗng sau nhà vua mới xem đến, thoạt nhìn thấy cái giòng chữ thứ nhất thì bỗng kêu lên một tiếng.

Thái-hậu liền sán đến gần nhà vua mà hỏi rằng :

— Vậy chớ cái gì thế, con ?

Thiếu-đế vẫn đang xem giấy mà đáp rằng :

— Cần giáo-chủ đây. Phải, phải, thực cần y đây.

(Còn nữa).

Mông thưởng!!

Bản-hiệu chủ-nhân là Trần-gia-Thụy ngày nọ đã được mông-thưởng ngân-tiền, nay lại được mông-thưởng Cao-mên bội-tinh, Bạch-tân, và Vạn-tượng bội-tinh nữa.

Được mông thưởng như thế thực là một sự rất vẻ vang cho bản-hiệu về nghề làm ảnh; vậy xin có lời kính-trình các ngài biết mà chiếu-cố cho bản-hiệu chủ-nhân.

Nay kính

Photo
THUY-KÝ
18, Rue de la Citadelle, Hanoi.

PHÒNG - THĂM - BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thường thu đệ ngũ đẳng Bắc đẩu bội tinh.
Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnh-viện Tunis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Said (Ai cập) Huế
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các trứ bệnh lâu, bệnh giang mai
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32.
KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
3018.

Hỏi kẻ phải đau

Này hỡi các người Nam Việt phải đau ngực, phải ngộ lạnh, phải đau khi quán mà đã chữa thuốc không phải thường, hoặc là đã hoàng chữa chết nhờ cả, nay hỡi những người phải đau khí quản đã kinh niên, hoặc phải đau ở phổi; này hỡi các người phải chứng lao, nay tôi khuyên các người nên nhớ ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước kia tôi đã bảo là một bệnh ghê gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền tử nhược tôn. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người sau này không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có hiểu không? Nếu có bệnh mà không chữa đi, thì trong 50 năm, hoặc 100 năm nữa giống Nam-Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thể sinh con đẻ cái được, thì cái sinh con cái yếu ớt, gầy mòn thôi.

Hỡi Người Nam Việt, nên các người không muốn giống Nam Việt bao mòn đi, nên các người không muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi, thì nhớ hiệu thuốc đi mới được.

Vậy cứ viết thư cho hiệu Bảo-chế MONTÈS số 64 *Paul-Bert Hanoi* mà hỏi mua một lọ BRONCHOSERUM giá là 2 bạc. Sang và chiếu *mandat* hai ta-rum, thì nhận một khia xếp, uống một lọ, thì thấy khỏe mạnh và hết đau.

BRONCHOSERUM
Một lọ. . . . 0$90

Vin Tonique Tonkinois

Rượu tonique vừa bổ lại vừa ngon, lại có ích cho đàn bà ở cữ.

DẦU CÁ MỚI ĐẾN

Thật tươi, thật tốt. Dầu cá có nhiều thứ, thứ hung-hung (*blonde*) và thứ màu nâu (*brune*).

Thứ hung-hung (blonde) mới thực là thứ tốt, mà thứ hung-hung (blonde) ấy chính là thứ Dầu cá của hiệu *Montès* bán, quý-khách nên nhận kỹ kẻo lầm.

Thuốc chữa bệnh ho rất thần hiệu
(SIROP N)
Một chai. . . . 1$60

Thuốc viên bổ huyết Pilules Pinck »
Một lọ. . . . . 4 f. 45
Bộ 3 $ 65 đến 3 $ 70
Sáu lọ. . . . . 24 f. 50
Bộ 3 $ 60 đến 3 $ 70

Thuốc nước bổ huyết
« LE PEPTO KOLA ROBIN »

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE MONTÈS
Thuốc (mau-bổ bổ huyết
Mỗi chai phần tư lít. 1 $ 00
Một lít. 3 50

MORRHUOL CHAPOTEAUT
Simple et créosoté. - Dầu cá viên hạng bổ tỳ và hay chữa bệnh lao

CACHETS ANTIGRIPPE
Trị bệnh nổi dịch: như bệnh grippe bệnh cảm, về mùa này thường hay hại người nhất là bệnh grippe, nhiều người phải chết trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bản-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu đã cứu vô số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng: cách 3 giờ đừng hỏ uống một viên rồi uống nước rõ nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rõ nhiều nước nóng nó ở người cho nóng đến thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.

Bảo chế MONTÈS, 64, phố Paul-Bert. Hanoi

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC CỦA NGƯỜI VIỆT-NAM
舖金寶南
BIJOUTERIE - ORFÈVRERIE

NAM-BẢO

Hanoi — 16, Rue de la soie, 16 — Hanoi

CHẾ-TẠO : — Vàng, xuyến, hạt, nhẫn, giầy deo đồng hồ, giầy truyền, dầu gậy, cốc ô, tôi-bạc, vỹ thuốc lá, hộp thuốc lào, vẻ đồng, v. v.... bằng vàng đúng tuổi đúng cân và toàn bạc nõn. Có nhiều thợ khéo để làm hàng tặng các quí khách đặt lối-riêng.

BÁN : — Vàng điệp Vinh thịnh-long một đồ thợ (đã nếu nhất). ngoo-thoạch, giầy deo thể-ngà, giầy kim-khánh giầy kim tiền, đồng-hồ quả quýt vỏ bạc và vỏ kền, v. v.

Buôn bán chắc chắn, cốt lấy sự tin cẩn làm gốc. 2643

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi
MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chân-song bằng xi-măng. Được nhiều giấy khen của nhà-nước.

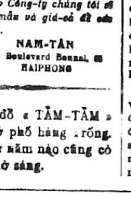
Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 **MẬU-THỊNH kính cáo.**

BUÔN TẠI GỐC, BÁN TẠI NGỌN

Có lời kính đạt để Quý-khách biết Công-ty chúng tôi mở xưởng tại Kiến-phòng làm đủ các thứ ghế mây kiểu « Thonet » :

Chaises
Canapés
Fauteuils
Rocking-chairs
Perte-manteaux
Tables et Lits

Quý-khách ở xa cần thứ nào, mua buôn hoặc mua lẻ xin viết thư cho Công-ty chúng tôi sẽ gửi ngay kiểu-mẫu và giá-cả để cho Quý-khách biết.

Marque "LION"

NAM-TÂN
66, Boulevard Beanni, 66
HAIPHONG
2000

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

園興東
ĐÔNG-HƯNG-VIÊN

HANOI — 90, Phố Hàng Buồm, 90 — TONKIN

Giây nói số 292

HIỆU CAO-LÂU VÀ TẠP HÓA

Bản-hiệu mở từ năm 1893, là một hiệu cao-lâu Trung-hoa mở trước nhất ở Hà-thành này. Nhà cửa rộng-rãi lịch-sự, có phòng nhỏ để quý-khách ngồi riêng và phòng lớn để tiệc to.

Các quý-khách muốn đặt tiệc tại bản-hiệu, hay là đem về nhà cũng được, giá cả phải chăng.

Các món ăn Tây đều làm được cả, và cách nấu-nướng vừa-vặn, trong-sạch.

Nay bản-hiệu được phép bán cho cả binh lính Tây, Nam, vậy mời các ngài chiếu-cố cho. 2007

慈濟教外 化
春 學
堂 省

THUỐC THẤP SOA NGOÀI

Thấp là một chứng thường có, mà cần được thứ thuốc chữa cho khỏi ngay thực là hiếm có, nay bản-đường có tinh chế ra một thứ thuốc nước, dùng để sau ngoài thực đã hiệu hiệu, sau sẽ khỏi đẩy, chuyên trị về các chứng phong hàn, tê thấp, bên thân bất toại, cốc đau, đau lưng, đau xương, đau gân, ngoại cảm ngào ngạt, đàn-bà đẻ đau tê, các chứng kể trên, dùng sau rất hiệu, chứng mới sau thì khỏi ngay, chứng lâu sau nhiều cũng khỏi, sau người rất hay, uống thì không được, lọ nhỏ giá 0 p. 30 lọ nhỏ giá 0 p. 10 mua buôn nhiều có trừ hoa hồng, cần cắc hàng bán hộ như sau này : hiệu *Mạc-Đình-Tư* số 138 phố hàng Bông, hiệu *Vĩnh-Sương* số 27 phố Hà-trung, hiệu *Quảng-lợi* số 23 và hiệu *Bảo Hợp* số 27 phố Chợ nhồn Cũ, hiệu *Phương-Bình* số 100 phố Cầu gỗ, hiệu *Vĩnh-hợp-Thành* số 118 phố hàng Buồm, hiệu *Phạm-xuân-Trang* số 62 phố hàng Bạc Hanoi, hiệu *Hợp-hing-Long* số 31 phố khách Haiphong, hiệu *Hoa-sinh-Đường* số 127 phố khách Nam-định, hiệu *Bức-Phong* số 166 phố Đông-thị Hải-dương, hiệu *Phúc-Hưng* cửa hàng tạp hóa Phúc-yên, các nơi bán hộ kể trên, giá bán cũng nhất định như thế cả.

Bản-hiệu lại có bán cho sỉ sách và nghị-định cải-lương, và Hoàng Việt tăng san thi luật, xin các qui-khách chiếu cố.

Cẩn cáo lãm
Nay kính bạch.
Vạn Xuân-Đường, số nhà 211 phố Tiền an, Bắc-ninh

BẮC-GIANG

Việc Chợ-chu — Báo *Avenir du Tonkin* có đăng rằng:

« Quan trên đang tra xét về việc ba tên tù sổng ở Chợ chu là tên Nghị cựu lính tập khố-xanh ; Bật, quản làng Hưu-hạ gần Bộ-hà ; Phạm-T có mang hai khẩu *mousqueton* và một khẩu *remington*, vì nghe đâu ba tên ấy đã giết chết mấy người kiểm cải trong rừng Chợ gỗ mà chúng nó ngờ là đi báo quân trong hạt.

VIỆC KINH-ĐÔ

Xem xét những nhà cho thuê của người ta. — Ở Huế có rất nhiều nhà cho thuê, những nhà cho thuê ấy có nơi làm ra mà cho thuê, lại có nơi chính nhà ở mà cho thuê cả cái hoặc nửa cái. Cho nên nếu muốn thuê nhà ở, đi đến đâu trong thành ngoài phố hoặc nhà tranh nhà gạch đều có cho thuê cả.

Vì cách thuê mướn dong-dỉ như thế, cho nên làm người có cái nhà tối đang để ở, xem có thể cho thuê được liền đọn kiểm cái nhà tối mà dang thân, còn cái nhà mình ở lại đem cho thuê. Cũng có kẻ cái nhà ở xem chừng xấu, có cái kèo kia toan gẫy, cái rui nọ sắp mục, cái cột kia gần xiêu, biết là ở đó phải tốn tiền sửa, hoặc có lẽ sẽ rước sự nguy hiểm cho mình, nên cũng đi kiếm nơi khác mà ở để nhà cho thuê. Nếu chủ thuê thấy muốn sửa cái nọ cái kia thời cứ liền đưa ra thuê sửa, còn mình sẽ trả tiền về sau mà lại khỏi phiền công xem xóc. Các lẽ ấy thật hiển nhiên như thế chẳng phải lo sai ngoa.

Nay nói đến người đi thuê nhà : Trong những kẻ đã không có nhà ở mà đi thuê thờ, trong trong mười người thời chỉ may có một vài người nhà giàu sẵn có tiền, còn bao nhiêu thời vào hạng nghèo túng hoặc ăn liều không dư cả. Khi đi thuê được nhà thời vào ở ngay, đã thấy có sự gì quan ngại nguy hiểm trong cái nhà ấy cũng phải chịu phiền mà để đó, nếu đi gọi chủ cho thuê nhà đến sửa lại, một vài lần không đến cũng phải lồng im nếu thúc giục họ lại bảo không ở được thời dọn đi nơi khác mà ở, thành thử những nhà đi thuê nhà lắm lúc rất lấy làm khổ sở lo sợ vậy thay.

Hiện nay tiết đương khí võ-lợi, lại chẳng ai biết được là con bão to gió lớn sẽ đến lúc nào. Nếu những nhà cho thuê có cái niềm tượng ấy mà không ai xem xét thời một mai sẽ xảy ra sự nguy-hiểm đến tánh mạng người biết bao.

Đề đến chết mới phòng — Cách vài hôm nay ở Đập đá có một người đàn ông chết đuối người ấy lội qua đập trong khi lụt nước trên qua đập sâu chừng ba tấc tây, nhưng chảy mạnh lắm, lại vì có một nơi trên mặt đất bị nước xói lở ra một vạt bằng cái nia, kẻ vô ý lội đến đó sa chưa bị nước lồng đi ngay, thuyền tuy có ra cứu, nhưng trong khi tối lửa lại thêm thế nước chảy quá mạnh, nên tìm không được lâm dâu. Đến ba ngày về sau mới thấy cái thây người ấy nổi cách Đập-đá độ 5, 6 km, thôi đã báo khám, quả người chết đắm rồi cho chôn. Ấy là chết đắm vì nước lụt ở Đập-đá. Sự ấy mỗi năm mỗi có mà sao không ai phòng. Và ở đó có nhà ông Bang-tá thừa phái ở khít nơi đầu đập, lại có nhà người kiểm nã cũng ở vẫn một bên đập nữa, thế mà không ai đề phòng việc nguy hiểm ấy để cho hai ngày trước đã có một người Tây lính xuất nhãn chết đuối may mà cứu được. lại một đứa bé chừng 15 tuổi cũng xuýt chết may cũng cứu được, lại một người dân ông lối ra được ba phần đập ấy thấy thế nước chảy mạnh quá không khỏi nên đã ôm lấy cột đèn điện mà chờ người cứu cũng may thoát nạn được. Thế là ba bốn hôm ấy đã xảy ra biết bao là sự hiểm nguy, thế mà còn để cho có người chết đuối rồi mới thấy đặt người đứng canh và bắt những chiếc đò đưa ngang không được bắt cao giá hoặc người bản cũng không tiền cũng phải cho qua không.

Sự đề phòng ấy tưởng vì có lệnh quan trên bắt phải thi hành như thế, hỏi mới thấy kẻ có chức trách vâng lệnh ra thi hành, nếu không thời tưởng đề đâu bao giờ mới chịu đề phòng để tránh cho khỏi sự nguy hiểm ấy. Mà chưa chắc là năm nay thấy thế mà làm, rồi năm sau lại quên mất không ai canh phòng nữa, lại để cho xảy ra sự nguy hiểm nữa, vì đã thấy cách vài năm nay đã có canh phòng không cho người lội qua và có bằng yết người qua ngang có bạn mà nay lại quên mất không thấy tin bảnh, mãi nay để đến chết mới phòng.

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Cụt một tay vì đốt cốt-min. — Có một người tên là Đỗ-văn-Kén, trạc độ ngoài bốn mươi tuổi, ở tổng Nghĩa-sơn, thuộc huyện Hoằng-hóa, ngày 13 Novembre vừa rồi, làm một cái cối-min bằng ống tre để bắn cá, khi đốt ngòi để quẳng xuống sông thì bị cái ngòi nó lửa không tắt khói ra, nghĩ rằng nó tắt nên cứ nắm chặt mãi ở trong tay, không để một tắt thấy nó một tiếng thì thấy cả cánh tay của mình đã theo khói mà bắn đi mất, coi chỉ lại cái đốt xương khuỷu tay mà thôi, coi thấy thật là ghê sợ vô cùng. Một mũi mình mẩy bị xây xát nhiều lắm, máu mê chảy rất nhiều đem về nhà thương chữa, thì đã phải cắt thêm tên cho đến nửa ống tay rồi bó thuốc.

Xin nhận kỹ kẻo lầm

TÂN-LONG
RELIURE ET CORDONNERIE
72, Rue du Pont-en-Bois, 72 — Hanoi

Kính trình các qui-khách :

Bản-hiệu chuyên nghề đóng giấy bà đóng sách đã lâu năm, làm rất kỹ lưỡng, dùng những gia tốt.

Đã được các qui-khách tin dùng nhiều lắm. Nay có một hai nhà buôn hàm lợi mua giấy của những kẻ vô sỹ bắt chước đầu của bản-hiệu đóng vào giấy mà bản-hiệu chưa bắt được tang. Nên các qui-khách lầm mua phải giấy giả hiệu. Vậy xin các qui-khách tường nhận cái dấu bồ-giục và cá hóa long của bản-hiệu, cho khỏi mang tiếng.

Nếu các qui-khách có muốn mua được giấy thực hiệu thời xin gửi thư đến cho, bản-hiệu sẽ gửi ngay.

2082 TÂN-LONG, kính cáo.

Ngài nào có phiếu quốc-trái hoặc phiếu cổ-phần hay trái-phiếu của các hội Công-Thương khác muốn bán thì xin mời quá-bộ lại hiệu tôi xin tính giá thiệt cao vì có người cần đến nhờ tôi mua hộ nên được giá hời lắm lắm.

Này kính-bạch,
ĐỨC-LONG Thương-cục
Số 90, Phố Mã-Mây, Hanoi (Tonkin)

Hàng bên Pháp mới sang

Bản hiệu mới nhận được các thứ hàng dùng về mùa rét để may quần áo tây: drap fantaisie, gabardines couleurs pour complets, laine pardessus et tissus imperméable và các thứ mũ dạ, etc...

HỢP-KÔNG-THÀNH
99, Rue de la Soie
HANOI
3054

Các nhà mua điện nên biết

Công-ty Điện-khí Đông-pháp có lời để các nhà mua điện biết rằng dùng các cơ-khí tiêu thụ nhiều điện thì hay xảy ra những sự hại cho các máy đồng-hồ (compteur). Vậy nếu máy đồng-hồ sức yếu, thì khi dùng các cơ-khí tiêu nhiều điện, phải báo cho công-ty Điện-khí biết, để công-ty đổi đồng-hồ mới được, vì đồng hồ xấu ra hư hỏng phải chữa, thì nhà mua điện phải chịu tiền.

Công-ty lại nhắc để các nhà mua điện ở Hà-nội biết rằng luồng điện 250 volts thì không dùng cơ-khí tiêu thụ hơn 6 amperes (1.500 Watts) được. Muốn dùng các cơ-khí ấy thì phải lấy điện 500 volts (Hà-nội).

Có điều gì không rõ, thì đến hỏi tại nhà May. Giây nói số 66 và 333.

NHÀ-ĐẸ MỚI

70, Phố Hàng-Đồng, Hanoi

Nhà Đẹ quan Docteur PAUCOT có 40 buồng, sạch sẽ, tỉnh mạo, đèn máy, đồ dùng như phòng khách Ô-tôn, có người hầu hạ nước nôi, giặt-giũ, và phát áo lọt lòng sữa, chai nước nóng, cải vã có tỉ, có xiếm.

Sự trông nom lại có hai bà Sages-femmes đã từ chức rồi là bà Phạm-thị-Lý và bà Ng-thị-Yến ở hẳn trong Nhà-Đẹ hàng Đồng để đỡ đẻ và tiếp đãi các bà, mà tôi ngày nào cũng lên thăm bắt mạch khai đơn cũng không lấy tiền. Bà nào muốn tiện mời về đỡ ở nhà cũng được.

Ai bằng huyết, tiểu sản huyết bạch, hiếm hoi, muốn chữa để vào chữa cũng được (năm riêng). Xin mời lại xem và hỏi cách thức

Mỗi bà một buồng 10 ngày. 8$00
Mỗi bà một buồng, 10 ngày. 10.00
Mỗi bà một buồng, 10 ngày. 15.00
Mỗi bà hai buồng, 10 ngày. 20.00

2557 **Ra vào tự do**

興 CHẤN-HƯNG 眞

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mệ lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

CÁC CUỘC ĐI XEM

然 SẢN-NHIÊN 榮

Tối thứ bảy :
THỬ TINH BÁO NGHĨA
(Hồi II)

Vui trò từ đầu chí cuối, Hồ-sinh cùng Trương-Ngọc đánh vỡ bằng đỗ thật. Thâm nhất chỉ hồn Thanh-Hương hiện lên than văn. Ghé nhất chỗ Hồ-sinh trừ yêu.

Tối chủ-nhật :
HẠN PHỤ CỜ TÂM

Năng Lâm-nương thực là một người đàn bà nhàm hiểm lạ thường. Hỗ rằng : « Bẻ ngoài thơn thớt nói cười, mà trong nham hiểm giết người không dao » nhưng mà giới cổ dong nào !

Tối thứ hai :
HƯƠNG - SƠN PHẬT TÍCH
(Hồi II)

Sự-tích đức chúa Ba đã là hay mà nhà diễn kịch lại khéo tô điểm thêm vào, thì chắc được nhìu lòng liệt-quí.

CINÉMA PALACE

(*Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert*)

Tuần lễ từ thứ tư 15 đến thứ ba 21 Novembre 1922

Ba buổi ban ngày thứ năm sẽ chế nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

« CON PHƯỢNG MÀI CON »
Hài thứ X
Nghỉ

MỘT KẺ ÁC
Bi-hài-kịch chia làm 6 đoạn
Chớp sốt hài thứ 4, 5, 6

CHÀNG FATTY BỊ NÀU BẾP THUÊ
Buồn cười vỡ bụng

Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

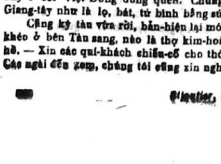
TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payments en timbres-poste)

Nhiều ông gửi tiền trả báo quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho báo-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những liền đổi chỗ ở, còn thì báo-quán không nhận liền gì trả bằng con-niêm cả.

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi
號八廿牌門盛蒲行內河東

Chúng tôi có lời kính trình các qui-khách biết rằng chỉ trong cõi chúng tôi là để chiếu khách, chớ nên không những là bán giá thật rẻ, lại con càng ngày càng thêm hàng lên cho đủ mọi thức, không kể những đồ vàng bạc thường dùng, chúng tôi lại có buôn ở bên Hồng-kông và Shanghai những đồ trân châu, hồ phách, ngọc thạch, nói tóm lại là đủ các thứ thể thức rất qui, lối cổ, lối kim mà ngày nay ở cõi Viễn-Đông dùng quen. Chúng tôi lại có bán cả mọi thứ đồ sứ Giang-tây như là lọ, bát, từ bình bằng sứ, vân vân.

Chúng kỳ tàu vừa rồi, bản-hiệu lại mới thỉnh thêm được giảm ba tay thợ khéo ở bên Tàu sang, nào là thợ kim-hoàn, nào là thợ chữa các thứ đồng-hồ. — Xin các qui-khách chiếu-cố cho thời chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm.

Cáo ngài đến xem, chúng tôi cũng xin nghênh tiếp một cách rất lịch-sự.

PAO-VA
Directeur, Gérant

Số hóa Phi Hùng Cựu Hồ Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng cho Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Distillerie du Nord

NGUYỄN-VĂN-MÃO & Cie

31, Bd Henri d'Orléans, Hanoi

Mới có một nhà của người Nam-Việt được phép lập lên để chế các thứ rượu mùi, hiệu là ÔNG SAO, so với các thứ rượu đã chế ra bán tại Bắc-kỳ thì khác nhau lắm, xin quý khách nhận rõ hiệu tem giấy có ÔNG SAO khỏi nhầm.

Bản-hiệu bán buôn, bán lẻ, giá tính rất rẻ. Xin các quý-khách chiếu cố đến cho.

Quý-khách ở xa muốn mua thứ rượu gì hay hỏi han điều gì xin cứ viết thư cho bản-hiệu thì bản-hiệu xin trả lời ngay.

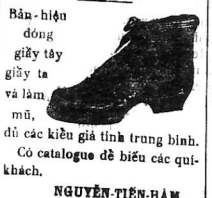
Ông nói số 367 2073

Thuận - Thành

BOTTIER-CHAPELLIER

7, Rue des Caisses, Hanoi

(Số 7, phố Hàng Hòm)

Bản-hiệu đóng giầy tây giầy ta và làm mũ, dù các kiểu giá tính trung bình.

Có catalogue để biếu các quí-khách.

NGUYỄN-TIẾN-HÀM, kính cáo.

2052

泰 LỢI-THÁI 利

BẢN ĐỒ VÀNG BẠC

104 Rue des changeurs Hanoi

(Trước ở số nhà 110)

Bản-hiệu chuyên nghề đã lâu năm buôn bán thực thà, được nhiều quí-khách chiếu cố, đã thành nền nếp, nên có thể bán được nói giá hơn mọi nơi. Hàng bán có đơn nhận vàng đủ cân đủ tuổi, đủ các ngài thân hành lại, hoặc gửi thư về, bản hiệu cũng theo thời-giá mà tính rất phải chăng

2040

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỌP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bác-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 54

HÓA-HỌC CHẤT

và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT

Hiệu BONNET-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBÉ để chữa a-phiện

SOLUTION R. HOLBÉ

2 $ 50 một chai

Thuốc hay lắm — Muốn dùng thuốc nếp phải nên đem quan Bác-sĩ người Pháp thì mới có thể mua được.

Gouttes « MÉTHARSINATE »

1 $ 00 một lọ

Thuốc bổ máu: làm da-nộn, mới mặt không nhăn làm mặt đỏ; dùng thuốc này hay lắm

Mấy thứ bán-hiệu hay bán :

Các thứ thuốc nước dùng lọ kín để tiêm vào da như thuốc bổ CACODYLATE DE SOUDE

Thuốc tiêm gọi là 914, trị bệnh Giang-mai

Thuốc ho-mó SIROP PECTORAL độc-cả, bổ-mũi.

Thuốc lao chỉ người lớn dùng được thôi

Thuốc lậu hiệu MONTÈS

thuốc uống — 2 $ 00 lọ 30 viên

thuốc thụt — 0 $ 90 một chai

Chữa các chứng lậu: chẳng ti mới hay cũ; uống thuốc cachets antiseptiques sẽ thụt thuốc blenhorrhagie của Bản-hiệu thì cách khỏi. Thuốc này đã chữa được rất nhiều người phải bệnh lậu.

Gouttes « VIRGINIE »

1 $ 00 một lọ

Trị những bệnh đàn bà như: Kinh nguyệt không đều, hay ra khí bệnh, kinh đau, đau mình mẩy, như đau, ngực, gai con, uống thuốc này đều mau lắm, làm cho mình đã được bình.

ĐỒ BUỘC THUỐC

đồ dùng về thí-nghiệm hóa-học

ĐỒ MỔ-SẺ

Kính-ấm, đồ-ấm, thuốc-ấm hiệu LUMIÈRE và JOUGLA và giấy-ấm, thuốc Citrate và thuốc Bromure

Bán cuốn và bán lẻ

Bán cất và bán lẻ

« THUỐC DÉRÉ »

0 $ 90 một chai 1/4 litre

Trị bệnh giang mai rất hay một đồng thuốc nếu rất thì nên uống thuốc này cho việc ngay! Dùng thuốc khác rồi càng cần phải uống thuốc này thì mầy chẳng khỏi bệnh được! Thuốc này rất hay, rất quí; ai chẳng nghĩ giữa tính mạng, lại bỏ sót cho người cả bệnh.

Muốn dùng thuốc này trong một tháng thì nên mua một chai lớn litre. Giá có 2 $ 00 mà thôi.

THUỐC CHỮA BỆNH KHÔNG NGỦ, VÀ BỆNH ĐAU ĐỚN BỨT RỨT

Bệnh không ngủ thì thường sinh ra nhiều nỗi khổ: Phí, hỏng đường sức khỏe, đường chí não), đeo phiền chịn tối, mất cả mất tiền

Trong các sự nặng thì thường hay sinh ra bệnh ấy. Khi nằm ngủ không được thì hay sinh ra nghĩ vẩn nghĩ vơ. Đến sáng thức giấy mệt nhọc lạ lùng, nghĩ không ra việc, làm lụng gì cũng không muốn, thế mà lâu mỗi thì sinh ra bệnh thường gần hay bệnh gì giai.

Ai mà không ngủ được hay kém ngủ, thì nên dùng thuốc Nemrinase. Thuốc này làm cho ngủ được ngon giấc, làm cho bổ sức bổ chí, và không sợ nguy hiểm gì cả.

Thuốc này là do tay một người học-trò cũ ở viện Pasteur ở Ba-lê bào chế ra.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả.

2056

RƯỢU QUINQUINA CUSSAC

Rất bổ dùng cho những người ốm yếu.

BÁN TẠI NHÀ

GUIONEAUD FRÈRES

ở Hanoi-Haiphong, và tất cả các cửa hàng bán lẻ ở các tỉnh.

2051

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy xin hỏi-quí ông nào mua thì gửi tiền cho; hễ không có tiền gửi theo giấy mua thì báo quán không trả lời. Mua báo thì thời từ rằm hoặc mồng một tháng này trở đi cho gọn.

Quí khách ở xa muốn tem hàng chữ xin viết giấy về tận nhà, kèm 1 tờ tem và tiền công mà gửi lên cho.

Nay kính cáo.

HÀNG KIỂU LẠ MỚI SANG !!!!

成興潘

PHAN-HUNG-THANH

26, Rue des Cantonnais

2042 HANOI (Tonkin)

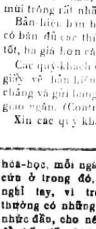
NAM-HƯNG THÀNH

18, Rue des Caisses, 18

(Phố Hàng-Hòm)

HANOI

Kính trình các quý-khách biết cho rằng: Bản-hiệu xưa nay vẫn chuyên nghề làm sơn vẽ theo lối Nhật-bản, và lối Annam như là các thứ khay, hộp, trạp, quả, văn vân. Các thứ đồ nét nhẹ hoành-phi, câu đối, cuốn thư cũng các thứ tranh cảnh bằng sơn vẽ vào khảm hay là vào vải và các thứ ghế bọc uốn bằng song làm dùng kiểu chắc chắn, cẩn thận sơn bền mùi trông rất nhã.

Bản-hiệu làm buôn và bán lẻ; Lại có bán đủ các thứ hàng Saigon hạng tốt, hạ giá hơn các nơi.

Các quý-khách ở xa muốn mua, gửi giấy về bản hiệu xin tính giá, hải chăng và gửi hàng theo cách lĩnh hóa giao ngân. (Contre remboursement)

Xin các quý khách chiếu cố.

2087

PHONG-TÀI

HIỆU ANNAM ĐÓNG GIẦY

Số 43, phố Xe-điếu (Rue des Pipes) Hanoi.

Kiểu đẹp! giá rẻ! Có catalogue riêng, quí-khách muốn xem xin viết thư đến hỏi sẽ gửi biếu.

2064

TRỢ-THIÊN-ĐƯỜNG

Phố Hàng Lọng, số 30

Phòng giấy ở Hàng Phèn, số 29

(Rue du Vieux Marché)

Hanoi

Bản-hiệu mới xin được phép chuyển-trí về việc hiệu bỏ đồ cáo thứ đã và cáo thứ âm nhạc cho thính. Lại có cả một bọn trống đã đi phá quan, trị bệnh. Xi bỏ đưa tinh, và mọi bọn kèn tây thổi việc bỏ rất rẻ là vui vẻ, mà thổi rẻ v. (c hiểu thì rất là hoàn rẻn. Tính giá rất rẻ. Các ngài ở xa muốn thuê bản-hiệu cũng xin nhận.

2063

ĐỦ MÙI!

Hiệu CỰ-LONG mới nhận được đủ các mùi da đi mùa bức. Quí khách ông bà nào muốn dùng giầy tây, giầy ta thật tốt mà hợp thời-trang, xin viết thư cho hiệu *CỰ-LONG, 61, Rue des Paniers, Hanoi.*

2027

PHAN-THÁI-THÀNH

HANOI — 4, RUE DES CANTONNAIS, 4 — HANOI

MỚI ĐẾN : LÀM KIỂU, NHIỀU MÙI RẤT ĐẸP

BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ

Đủ các thứ hàng Tàu, hàng Tây, hàng Ta, hàng Saigon và các thứ vải

Bản-hiệu lại có thợ may rất khéo để may quần áo ta và quần áo tây đủ các lối

Nước hoa vệ-sinh mới sang

Kính trình các quý-khách biết rằng hiện tôi bán thứ nước hoa Essence de Parys gọi là Arôme des Tellulas dùng để trop thuốc-lá, thuốc-điếu và xi-gà.

Lại có bán đủ các thứ như sau này : nước gội-đầu, ca-rem, phấn, xà-phòng thơm, vân vân.

Bán tại hiệu VŨ QUANG-PHÚC

Thân-khoản

44, Phố nhà Thờ, 44, Hanoi

Bộc-nguyên Đoi-lệ Bắc-kỳ

Bán cất và bán lẻ, giá tính phải chăng.

2068

AU BONHEUR DES TONKINOIS

GRANDE FABRIQUE DE CASQUES FANTAISIE

HAI-CHINH

76, RUE DU PONT-EN-BOIS, 76

TONKIN — HANOI

Bản-hiệu mới tiếp được ở bên Pháp sang các thứ mũ mùa đông thực đẹp mà hợp thời-trang và mấy cái máy để chữa các thứ mũ.

Pointures . . { to làm thành nhỏ. / nhỏ chữa ra to.

Bords . . . . { cong làm ra phẳng. / phẳng chữa thành cong.

chữa thế nào cũng được tùy ý quý-khách.

2030

Nay kính.

Ancien Etablissement TSANH-TSOI 茂才陳 TRẦN-TÀI-MẬU, Fondé en 1892

TÉLÉPHONE N° 697

TSANH-HAP-TSAO Frères, Successeurs

N° 161, Quai Canton — HAIPHONG

Chuyên nghề thầu khoán, làm cửa nhà và cầu cống

Bán đủ các thứ gỗ nguyên cây và gỗ sẻ các hạng gửi đi các nơi, có máy cưa (Scierie) làm thật nhanh và cẩn thận, và có dùng nhân bán xi-măng cho sẻ Cimenterie.

Làm đủ các hạng ống xây cống, dẫn thủy bằng xi-măng (buses en cément).

Làm đủ các thứ chân-song, trường-hoa, gạch-hoa đủ các mùi bằng xi-măng để lát nhà.

Làm đủ các thứ Sơn cửa nhà, Huile, Peinture, Verni, dầu Essence térébenthine, Colephane và Cire đóng chai.

Có bo-can (bassin de radoub) cho thuê để chữa Tàu-thủy

Quý-khách ở xa cần dùng việc gì hay muốn mua thứ gì, xin cứ viết thư cho Bản-hiệu, hoặc chữ Tây, chữ Tàu chữ Annam, Bản-hiệu cũng xin trả lời ngay lập tức.

2058

58-8

Thấy vàng tối mắt

(Xã-hội tiểu-thuyết)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

CHƯƠNG THỨ III

Người thợ nói câu ấy, *Lạc-bột* không ngờ, cho là nói đùa. Sau thấy người ấy ngang-nhiên đi thẳng, mà những đầy-tớ trong nhà đều đứng mở cửa, bấy giờ mới tin quả là ông chủ vậy.

Lạp-phu ngảnh lại nhìn *Lạc-bột* thấy có ý dụt-dè, liền nói :

— Xin ngài thứ lỗi cho tôi, vừa rồi tôi giữ không nói thực. Nhưng nếu ngài biết tôi, khi nào chịu giãi bày hết tâm-sự, mà tôi cũng không khi nào dò biết được chỉ-hướng của ngài. Thì-dụ như ngài biết tôi từ trước, đời nào ngài lại nói những câu khinh rẻ hoàng-kim.

Lạc-bột nói :

— Tôi không ngờ người thực là ông chủ ở đây.

Lạp-phu nói :

— Tôi không lấy làm lạ, vì ông coi hình-dáng tôi cũng chẳng khác gì người thợ, mà kỳ-thực thì tôi thực là một người thợ. Tôi rất thích nghề hóa-học, mỗi ngày tôi vẫn nghiên-cứu ở trong đó, hôm nay tôi mới nghỉ tay, vì trong nhà hóa-học, thường có những cái mùi xông mũi nhức đầu, cho nên phải đi ra ngoài, để hấp lấy không-khí trong sạch, may mà lại được gặp ngài. Cái danh tiếng ngài, tôi cũng đã từng nghe, ngài có phải là ông *Lạc bột đá* không ?

Lạc-bột nói :

— Phải ! sao người lại biết ?

Lạp-phu nói :

— Tôi đã đến ở đây thì quanh gần đây những ai, thế tất phải hỏi. Tôi vẫn nghe nói ở đây có một nhà học-sư, ngày nay ngài kể lai-lịch cho nghe, tôi quyết bắn là ngài vậy. Bây giờ ngài thử bình-phẩm hộ tôi xem những kiểu-mẫu trong tòa nhà này có thích hợp với khuôn khổ bậc cao-nhân hay không ?

Lạc-bột nói :

— Kỳ mà không tỉ mỉ, đẹp mà lại thanh-nhã, không chỗ nào tục, thế thì người tất cũng tinh về nghề hội-họa vậy.

Lạp-phu nói :

— Tôi thật ngu-xuẩn đến cực điểm, không hiểu đẹp xấu thế nào, nhưng may sao tôi đón được một nhà chế-tạo ở *Luân-đôn* và một tay công-sư ở *Bup-già-nọp* đến. Hai người ấy bàn với nhau mà kết cấu nên được tòa nhà này.

Bấy giờ đang đứng ở trên tầm đa, ngắm xem kiểu-mẫu trong nhà ấy thì phía trước tức là một cái tòa lớn, một đất lát bằng đá hoa ngũ-sắc, đường đi miếng trám miếng huỳnh, trông như tấm gấm ở *A-thích-bá*. Phía trong có một cái máy nước phun lên 5 ngọn 4 ngọn xung quanh đều giả trồ xuống, còn một ngọn chính giữa thì phun thẳng lên cao, độ hơn 10 thước. Nước chứa vào trong một cái bàn bằng ngọc-thạch, hễ đầy ngang miệng thì lại rỉ-rách mà chảy xuống dưới hầm. Xung quanh tòa nhà đều làm hiên chơi mát, theo kiểu *A-thích bá*. Phía trên có mái che bằng gấm hoa, hai bên có bậc đá, lên thẳng trên lầu. Khí hậu trong nhà ấm như đầu mùa hạ, không lạnh chút nào, mà thứ hoa thông-lưu ở trong nhà thì bấy giờ đang mùa đông, lại được tươi tốt, thật là một sự rất kỳ-dị vậy.

Lạp-phu nói :

— Chỗ này là tôi bắt chước tối cũ cung *A-lan-bách-lạp* đó. Ngài thử nhìn cây thông lư này mà xem, tươi tốt đường nào. Xung quanh gốc cây, tôi phải làm những ống đồng vòng quanh có chứa nước nóng.

Lạc-bột trông thấy phía trong trường hoa bằng đá có rẩy cột đất đồng đỏ, liền khen rằng :

— Thứ đồng tốt thì ra sáng lạ đến thế này !

Chủ nhân nói :

— Không phải đồng ! chất đồng rẻ, không thể chạm hoa kỳ như thế được. Đây là vàng đó !

Lại nói :

— Xin mời ngài theo tôi rẽ về phía tay tả.

Nói xong, liền đi vào cái cửa bên tả. Khi đi gần tới cửa, tự-khắc cửa mở. Chủ nhân nói :

— Đây tôi làm theo phép mới. Khi ta đi đến gần cửa, chân giẫm hơi nặng, chuyển cái máy ở dưới đất, tự-khắc cửa mở ra. Ngài thử bước vào. Đây là chỗ tôi nghỉ-ngơi đó, theo ý riêng tôi mà làm.

Lạc-bột nghe nói, chắc là trong phòng ấy hoa-mỹ rất mực, ai ngờ không thế. Cái phòng ấy bình chữ « Nhật ». giữa phòng kê một cái giường sắt tầm thường, mấy cái ghế gỗ lệch-lạc, cái thảm giải đất cũng để hơi cũ. Trên bàn chất sách và lọ thuốc cũng bảo mòi, trông rất bần-thỉu.

Chủ-nhân mời ngồi, rồi đứng dậy cởi áo, đi ra phía góc tường, vẫn với nước rửa mặt và lấy khăn lau. Lau xong, liền nói :

— Đây là phòng riêng của tôi ở, mộc-mạc như thế này, để biết cái chí tôi vậy. Trong tòa nhà này chỉ có chỗ này là vừa ý tôi. Suốt ngày tôi đọc sách hứt thuốc-lá, lấy làm khoan khoái. Ngoài ra dẫn hoa-mỹ, nhưng không hợp ý tôi.

Lạc-bột nói :

— Những việc của bậc kỳ-sĩ làm, không ai ngờ đến.

Chủ-nhân nói :

— Quả có thế ! Ngài chỉ biết tôi rất giàu, chứ không biết cái chí-nguyện của tôi chỉ muốn đem cái của ấy mà làm những việc lợi cho xã-hội, nhưng cái chí-nguyện ấy khó lòng đạt được. Tôi nói thực để ngài biết, tôi muốn đem cái số thu nhập hàng năm của tôi, mà làm trọn bổn-phận, cho được vừa lòng người thì thật là một việc rất khó. Giả-sử đem của bỏ-thí cho người nghèo mà khiến người ta thêm lười thêm vọng thì lòng tôi không muốn. Tôi chỉ muốn kẻ nào đã được tôi giúp cần thì công gia công cố sức, để làm ích lợi cho xã-hội, thế là tôi được hả lòng mà chịu bỏ của ra vậy. Ngài có hiểu cái ý ấy không ?

Lạc-bột nói :

— Tôi xin kính phục người ! Xưa nay tôi chưa nghe thấy ai lại lấy việc tiêm tiền làm khó bao giờ !

Chủ-nhân nói :

— Việc ấy tôi trù nghĩ đã lâu, bây giờ mới hơi được đầu mối. Nay mới ngài hãy theo tôi xem quanh bốn mặt. Ngài ngồi xuống chỗ này, rồi tôi sẽ cùng ngồi.

Lại nói :

— Đi ! mời ngài !

Chủ-nhân dựa *Lạc-bột* ra ngồi một phía góc nhà. Chỗ ấy đen tối, có kẻ hai cái giường nhỏ. Chủ-nhân mời ngồi, rồi nói :

— Cái phòng hơi đen tối này, cùng với tòa nhà này không liền tường nhau. Còn phân biệt những chỗ nào, chẳng ngài chưa rõ. Chỗ này tả hữu tiền hậu đều có máy chuyển-động cả. Lại có các đầu đinh nối liền, đều đề chữ rõ ràng như nhà ăn, nhà sách, nhà hút thuốc-lá và chỗ đánh quần, v. v... Ngài muốn xem chỗ nào thì bấm cái đinh, tự khắc đến chỗ ấy. Bây giờ hãy mời ngài xem nơi trù-phòng.

Nói xong, liền bấm cái đinh trù-phòng, bỗng thấy giường ngồi hơi chuyển, nhà đã từ từ lên cao, hình như có một vật gì rất êm, hai bên chạm vào nhau, mà *Lạc-bột* thì vẫn ngồi ở cái giường, mỗi mắt ra nhìn tòa nhà đã thấy khác hẳn. Trước mặt có một cái cửa tròn, kiểu rất phác-nhã.

(Còn nữa)

Certifié l'insertion

Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN